

VZ TOUR.

Centrum pro regionální rozvoj
České republiky

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

ZÁSADY 3E V KONTROLNÍ PRAXI CENTRA.

Ing. Eva Marečková

vedoucí oddělení administrace veřejných zakázek Brno

Územní odbor IROP pro Jihomoravský kraj

Centrum pro regionální rozvoj České republiky

11. 10. 2024, VZ Tour, Brno

Centrum pro regionální rozvoj České republiky

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

Specializovaná pracoviště Centra pro administraci veřejných zakázek

Jihomoravský kraj

Mariánské náměstí 617/1, 617 00 Brno

Ing. Eva Marečková

eva.mareckova@crr.gov.cz

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

Zásady 3E – Obecná východiska

- Dodržování zásad 3E (hospodárnost, efektivita, účelnost) je nezbytné pro zajištění řádného nakládání s veřejnými prostředky (platí přeneseně i pro dotace z EU)
- Obecně upravuje zásady 3E § 2 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě
- Zásady 3E v IROP – Obecná pravidla pro žadatele a příjemce IROP (čl. 5.1)
- Finanční opravy za porušení zásad 3E = korekce ve výši rozdílu nabídkových cen (ad hoc posouzení na základě konkrétních skutkových okolností – nelze paušalizovat)
- Z pohledu dodržování pravidel poskytovatele dotace (zejména ve vazbě na zásadu hospodárnosti) stojí ZZVZ a principy 3E vedle sebe

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

ZZVZ a zásady 3E

- Obecně zažitý výklad, že při dodržení ZZVZ jsou automaticky naplněny rovněž zásady 3E není se současným zohledněním dotačních pravidel IROP přesný
- ÚOHS se obvykle k zásadám 3E (popř. jiným dotačním pravidlům) nevyjadřuje, vykonává dozor striktně z pohledu dodržení zákonných ustanovení ZZVZ
- Dle rozhodovací praxe ÚOHS platí, že:

*...hlediska hospodárnosti, efektivity a účelnosti nakládání s veřejnými prostředky jsou přitom optikou zákona a optikou poskytovatelů dotací aplikována zcela nezávisle a do značné míry i odlišně (zákon nevyklučuje, že dotační orgány mohou mít požadavky i nad rámec předmětného zákona). **Úřad je přitom nadán dohledem nad zadáváním veřejných zakázek právě z pohledu požadavků zákona a nepřísluší mu tak zohledňovat podmínky pro poskytnutí dotace,** což je logické už jen z toho důvodu, že případné neposkytnutí dotace nijak nevyklučuje zdárnou realizaci zadávacího řízení z pohledu zákona. Skutečným důvodem pro vypsání zadávacího řízení na veřejnou zakázku je totiž potřeba obstarání veřejných potřeb společnosti, nikoliv důvod, že je třeba využít dotace.*

ZZVZ a zásady 3E

- Dle názoru Centra tak může optikou poskytovatele dotace dojít k porušení zásad 3E, a to při současném dodržení zákonných ustanovení ZZVZ, či zadavatelem stanovených zadávacích podmínek
- Řádný hospodář by se měl vždy snažit získat srovnatelné plnění za výhodnějších podmínek (nižší cenu) a přizpůsobit tomu své kroky
- Za situace, kdy právní úprava poskytuje zadavateli, který je zároveň příjemcem dotace, dvě možnosti postupu, přičemž jedna z těchto možností míří k zachování zásad 3E a druhá nikoliv, se zadavatel, který se rozhodne pro postup bez zachování zásad 3E, z pohledu poskytovatele dotace dopouští porušování těchto zásad

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

Dle názoru Centra obecně platí, že

**POKUD DLE ZZVZ MŮŽEŠ,
TAK DLE ZÁSAD 3E MUSÍŠ**

Na co si dát **pozor**

1. Nepřístupení k aplikaci výzvy dle § 46 ZZVZ v případě zhojitelných vad nabídky u nejvýhodnější nabídky (korekce ve výši rozdílu nabídkových cen)
2. Výběr nabídky – odstoupení dodavatele podávajícího nejvýhodnější nabídku (neposkytnutí součinnosti) a výběr nabídky druhé v pořadí – propojení dodavatelé
3. Nehospodárně nastavený způsob hodnocení

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

Příklady z PRAXE

Propojení dodavatelů

VZ – dodávka RTG, PH: 5 mil. Kč bez DPH

Původně vybraný dodavatel Y, personálně a majetkově propojený s dodavatelem Z, nabídnul cenu plnění o cca 600 tis. Kč bez DPH výhodnější, přičemž následné neposkytnutí součinnosti dodavatele Y i přes opakovanou výzvu zadavatele mohlo být zjevně provedeno za účelem maximalizace zisku podnikatelské skupiny, což pro zadavatele postupujícího s péčí řádného hospodáře nemůže být akceptovatelné, a zadavatel tedy neměl po vyloučení účastníka Y bez dalšího uzavřít smlouvu s účastníkem Z, neboť vzhledem k existujícím okolnostem nemohl nabídku účastníka Z považovat za vzešlou z řádné hospodářské soutěže.

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

Propojení dodavatelů

SDEU ve věci C-144/17 ze dne 8. 2. 2018 „v zájmu dodržení zásady proporcionality se tedy vyžaduje, aby měl veřejný zadavatel povinnost přezkoumat a posoudit skutkový stav a mohl tak určit, zda měl vztah mezi dvěma entitami konkrétní vliv na obsah každé z nabídek předložených v rámci téhož veřejného zadávacího řízení, přičemž konstatování takového vlivu v jakékoli formě postačuje pro to, aby mohly být uvedené podniky z řízení vyloučeny“.

SDEU ve věci C-531/16 ze dne 17. 5. 2018, v němž akcentoval povinnost veřejného zadavatele, má-li k dispozici skutečnosti zpochybňující samostatnost a nezávislost nabídek, tyto pochybnosti řádně vyhodnotit. Pokud se ukáže, že nabídky účastníků nejsou samostatné a nezávislé, nemůže zadavatel uzavřít smlouvu s účastníky, kteří předložili takovou nabídku.

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

Propojení dodavatelů

A co zadavatel?

- Snaha dojednat snížení ceny na úroveň ceny nabídnuté původně vybraným dodavatelem (snížení ceny by při zachování ostatních zadávacích podmínek v nezměněné podobě nepředstavovalo podstatnou změnu ve smyslu § 222 odst. 1 ZZVZ).
- Zrušení zadávacího řízení dle § 127 odst. 2 písm. b) ZZVZ, které lze aplikovat v případě, že vybranému dodavateli zanikne po jeho vyloučení účast v zadávacím řízení, nebo dle § 127 odst. 2 písm. d) ZZVZ, neboť po zadavateli nelze požadovat, aby uzavřel smlouvu s účastníkem, o kterém se lze s vysokou mírou pravděpodobnosti domnívat, že ovlivnil výsledek soutěže.

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

Aplikace § 46 vs. 3E

VZ – stavba silnice, PH: 130 mil. Kč bez DPH

Přes značný rozdíl v nabídkové ceně mezi původně vybraným dodavatelem A a vybraným dodavatelem B zadavatel vyloučil dodavatele A z důvodu neposkytnutí součinnosti před podpisem smlouvy, aniž by využil postupu dle § 46 odst. 1 ZZVZ a aniž by provedl nápravné opatření v podobě zrušení rozhodnutí o vyloučení dodavatele A poté, co mu dodavatel A dodal požadované dokumenty v rámci námitek proti svému vyloučení, přičemž zadavatel o výběru dražší nabídky rozhodl s odstupem více než 4 měsíců poté, co od dodavatele A obdržel požadované dokumenty, a následně uzavřel s vybraným dodavatelem B smlouvu o cca 11 mil. Kč bez DPH vyšší, než byla nabídková cena vyloučeného dodavatele A, čímž zadavatel porušil zásady 3E.

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

Aplikace § 46 vs. 3E

Zadavatel

Poukazoval na obligatorní charakter ustanovení § 122 odst. 7 písm. b) ZZVZ (resp. odst. 8 písm. b) po novele 2023), kdy byl povinen vybraného dodavatele A vyloučit poté, co mu ve lhůtě k tomu určené nedoložil doklady ve smyslu § 122 odst. 3 ZZVZ

Centrum

- Ustanovení § 122 odst. 6 ZZVZ (resp. odst. 7 po novele 2023) zcela zjevně zadavateli umožňuje v rámci výzvy dle § 122 odst. 3 ZZVZ využít postupu pro objasnění dle § 46 odst. 1 ZZVZ. Věta druhá § 46 odst. 1 ZZVZ přitom výslovně uvádí, že zadavatel může předmětnou žádost učinit opakovaně a může rovněž stanovenou lhůtu prodloužit nebo prominout její zmeškání.
- Po formální (ani faktické) stránce zadavateli nic nebránilo v tom, aby vybraného dodavatele A opětovně vyzval k předložení dokladů dle § 122 odst. 3 ZZVZ, případně aby mu stanovenou lhůtu prodloužil či prominul její zmeškání.

Aplikace § 46 vs. 3E

Zadavatel

A kolikrát mám vyzývat? Donekonečna?

Centrum (jednou a dost?)

- Řádný hospodář by se v situaci, kdy může získat stejné plnění za výhodnějších podmínek, měl snažit učinit veškeré možné kroky k získání výhodnějšího plnění a v žádném případě by neměl rezignovat na opětovnou výzvu k předložení dokladů dle § 122 odst. 3 ZZVZ, případně na zrušení rozhodnutí o vyloučení poté, co účastník zadavateli doložil požadované doklady v rámci námitek proti svému vyloučení (v uváděném případě, nikoliv paušálně).
- Teprve poté, kdyby ani na opakovanou výzvu zadavatele vybraný dodavatel A nereagoval a požadované doklady nedoložil, by bylo v souladu se zásadami 3E, pokud by zadavatel tohoto účastníka vyloučil a uzavřel smlouvu s dalším účastníkem v pořadí.

Zkrácení lhůt v hodnocení vs. 3E

VZ – novostavba MŠ, HK: NC 80 %, lhůta plnění – zkrácení lhůty 20 %, PH: 44 600 000 Kč bez DPH, tj. zadavatel „ocenil“ zkrácení lhůty o 30 dní na částku 11 150 000 Kč bez DPH při přepočtu na PH (doba plnění 260 dní, max. zkrácení 30 dní)

Centrum

- Zkrácení lhůty plnění o 20 dní, vyrovnané prodražením veřejné zakázky o 6 430 666,- Kč bez DPH, s přihlédnutím ke konkrétnímu předmětu veřejné zakázky, nelze považovat za natolik významné, s natolik významnými socio-ekonomickými dopady, aby bylo schopno zdůvodnit a jednoznačně obhájit tak významné finanční navýšení ceny veřejné zakázky.
- Umístění dětí do předškolního zařízení o pouhých 30 dní dříve vykompenzované částkou přesahující 6 (a potenciálně až 11) miliónů Kč bez DPH, by nebylo obhajitelné ani na základě zpracování podrobné socio-ekonomické analýzy komplexně řešící danou problematiku včetně porovnání veškerých nákladů a přínosů

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

Shrnutí

- Zadavatel jako řádný hospodář musí dbát vždy na dodržování zásad 3E
- ZZVZ stojí z pohledu poskytovatele dotace vedle zásad 3E
- Zvýšenou pozornost s ohledem na zásady 3E by měl zadavatel uplatnit zejména při aplikaci § 46 ZZVZ
- Přístup k posouzení porušení 3E nelze paušalizovat (např. stanovit počet výzev dle § 46 ZZVZ souladných se 3E), vždy záleží na konkrétních skutkových okolnostech daného případu
- Finanční oprava se v případech dovození porušení 3E uplatňuje ve výši rozdílu nabídkových cen

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

Odkazy k tématu

Listy nejčastějších pochybení v kontrolní praxi Centra (*Porušení 3E předčasným vyloučením nejvýhodnější nabídky*) – <https://crr.gov.cz/irop/verejn-e-zakazky-v-projektech-irop-pohledem-centra/>

Článek – Marečková, Eva; Říčný, David: **Střípky z kontrolní praxe Centra – pokud dle ZZVZ můžeš, tak dle zásad 3E musíš**, In: Veřejné zakázky, Procurement Publishing, s.r.o., str. 25 – 27.

Spolufinancováno
Evropskou unií

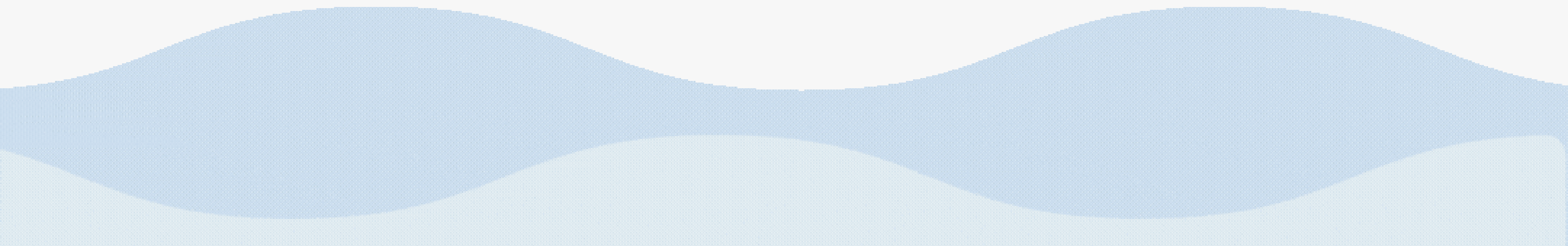
MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

Aktuální Situace

POVODNĚ

Aktuální situace – Povodně

[Webové stránky Centra](#)

crr.gov.cz/povodne-2024

[Kontaktní osoby pro IROP, EÚS a NPO](#)

[Ředitelky a ředitelé
jednotlivých poboček](#)

Programy

Živel 1

Program je určen pro území, kde byl vyhlášen stav nebezpeční nebo nouzový stav

Živel 2

800 milionů korun připravených na obnovu majetku po povodních, program pro oblasti, kde nebyl vyhlášen krizový stav

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

Aktuální situace – Povodně

Přístup Centra obecně zejména z hlediska projektového:

- **Nevyřazujeme ani nekrátíme** (V případě běžících lhůt v administraci projekty nevyřazujeme, ani nekrátíme výdaje – příjemce nejprve kontaktujeme a domluvíme se s ním na řešení aktuální situace u jeho projektu.)
- **Akceptujeme dokumenty o mimořádné situaci** (Dokumenty potvrzující dopad povodní na projekt při administraci vždy zohledníme.)
- **Kontroly a vyšší moc** (Veřejnosprávní kontroly nezahájíme, pokud si neověříme, zda projekt či příjemce není ovlivněn povodňovou situací. V administraci projektů uplatňujeme důvody vyšší moci, abychom ušetřili příjemce dalších starostí).

Aktuální situace – Povodně

Přístup Centra obecně zejména z hlediska projektového:

- **Nevyřazujeme ani nekrátíme** (V případě běžících lhůt v administraci projekty nevyřazujeme, ani nekrátíme výdaje – příjemce nejprve kontaktujeme a domluvíme se s ním na řešení aktuální situace u jeho projektu.)
- **Akceptujeme dokumenty o mimořádné situaci** (Dokumenty potvrzující dopad povodní na projekt při administraci vždy zohledníme.)
- **Kontroly a vyšší moc** (Veřejnosprávní kontroly nezahájíme, pokud si neověříme, zda projekt či příjemce není ovlivněn povodňovou situací. V administraci projektů uplatňujeme důvody vyšší moci, abychom ušetřili příjemce dalších starostí).

Spolufinancováno
Evropskou unií

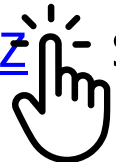
MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

Aktuální situace – Povodně

WEB Centra obsahuje odkaz na obecná stanoviska

- „Infoleták - Jak na veřejné zakázky při povodních“
- „Jak na veřejné zakázky při povodních - MMR - září 2024“ dostupná na mmr.gov.cz
- Metodické doporučení pro zadavatele ŘO IROP lze nalézt na irop.gov.cz spolu se závaznými stanovisky ŘO IROP č. 50 a 24.

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

Aktuální situace – Povodně

Jednací řízení bez uveřejnění (JŘBU) - § 63 odst. 5 ZZVZ (krajně naléhavý případ)

Nutné kumulativní splnění podmínek:

- existence (výskyt) krajně naléhavé okolnosti, která vyžaduje, aby zadavatel použil tento druh zadávacího řízení;
- zadavatel nemohl výskyt této krajně naléhavé okolnosti předvídat;
- zadavatel tuto krajně naléhavou okolnost sám nezpůsobil; a
- zadavatel v důsledku výskytu krajně naléhavé okolnosti nemůže dodržet lhůty stanovené ZZVZ pro otevřené řízení, užší řízení nebo jednací řízení s uveřejněním.

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

Aktuální situace – Povodně

Základní východiska – zadání VZ dle ZZVZ v reakci na povodně

- uspokojení potřeb vyvolaných krajně naléhavými okolnostmi
- zahájit bezprostředně po vzniku situace, kterou má plnění VZ řešit

Procesně – § 67 ZZVZ

Zadavatel je povinen

- požadovat po dodavateli i v JŘBU prokázání splnění základní způsobilosti (§ 74 ZZVZ)
- identifikovat skutečného majitele vybraného dodavatele podle § 122 odst. 5 až 8 ZZVZ
- vyhotovit do 30 dní písemnou zprávu zadavatele, kterou uveřejní na profilu zadavatele
- odeslat do 30 dnů oznámení o výběru dodavatele do Věstníku veřejných zakázek, ve kterém uvede odůvodnění použití JŘBU

V případě, že se na zadavatele vztahuje povinnost uveřejnění smlouvy v registru smluv uveřejní zadavatel uzavřenou smlouvu bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 30 dnů od jejího uzavření.

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

Aktuální situace – Povodně

Výjimka dle § 29 odst. 1 písm. c) ZZVZ (zvláštní bezpečnostní opatření)

- pouze na případy, kdy zadavatel postupuje podle jiných právních předpisů (jde zejména o zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, zákon č. 240/2000 Sb., krizový zákon, zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy).
- tuto výjimku tedy nelze aplikovat obecně

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

Aktuální situace – Povodně

Změny závazků ze smluv – prodlužování termínu plnění – § 222 odst. 6 ZZVZ (nástroj pro flexibilní přizpůsobení se nahodilým okolnostem, a dle dostupných výkladů i vhodný prostředek pro zmírnění negativních následků vyvolaných povodňovou situací) – aplikace za předpokladu, že

- bude mimo jakoukoliv rozumnou pochybnost prokázáno, že prodlení zhotovitele bylo způsobeno výlučně objektivními důvody stojícími mimo vůli smluvních stran, tj. jako důsledek povodňové situace (tedy například, bude se jednat o problémy s dopravou materiálu, poničené komunikace a spadené mosty, náhradní komunikace rozježděné, problémy se zajištěním personálních kapacit, kdy velká část zaměstnanců firmy řešila škody způsobené povodněmi na jejich vlastních nemovitostech); a
- doba prodlení zhotovitele odpovídá výlučně době, po kterou zhotovitel objektivně nebyl schopen smlouvu plnit.

Veškeré kroky směřující k prodloužení termínu realizace transparentně a přezkoumatelně zdokumentovat, a to případně i ex post, nejlépe ovšem vždy aktuálně v čase, kdy budou řešeny

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

Aktuální situace – Povodně

Zakázky dle Metodického pokynu pro oblast zadávání veřejných zakázek pro programové období 2021 – 2027 (MPZ) – VZMR – aplikace bodu 4.2 MPZ

- Příjemci jsou povinni postupy upravenými v MPZ zadávat zakázky, které nezadají v některém ze zadávacích řízení dle § 3 ZZVZ. Postupy upravenými v MPZ však nejsou povinni zadávat zakázky, které splňují podmínky pro použití výjimky stanovené v § 29, § 30 ZZVZ, a které splňují podmínky pro jejich zadání v jednacím řízení bez uveřejnění podle § 63 odst. 3 a 5, § 64 až 66 a 158 až 159 ZZVZ.

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky

Děkujeme za pozornost.

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Centrum
pro regionální rozvoj
České republiky